هەواڵ سەبارەت بە کرێکاران و ڕێژەی بێکاری و گرانی و هێرش بۆ سەر لاوان لە بەریتانیا ....
ئامادەکردن: سالار حمەسەعید

بێکارکردنی کرێکاران

٣٨٠ کرێکاری کارگەی چپسی (ۆکەرس) لەمەترسی دەرکردن دان
کارگەی چپسی /کرسپی ۆکەرس کە کارگەیەکی زۆر بەناوبانگی کرسپ وچپسە ڕووبەڕووی داخستن دەبێتەوە ئەویش بە لەدەست دانی ٣٨٠ پۆستی کار. خاوەنی (پێپسی کۆ) ئەمریکی دەڵێ کە پیشنیاری داخستنی کارگەکە لە (پیترلی)، کە دورهام ، بەشێک بووە لە پاڵنەری کارایی بۆ گواستنەوەی بەرهەم هێنان بۆ شوێنێکی تر لە بەریتانیا. هەروەک هەمیشە دەرکردنی کرێکاران و داخستنی کارگەیەک لەشوێنێکی وەک پیترلی بۆ شوێنێکی تری بەریتانیا تەنها پاڵنەرەکەی قازانجی زیاتر وکەڵەکە بوونی زیاتری سەرمایەیە. وە بۆ گەیشتن بەم ئامانجەش کرێکاران ئاسانترین هەدەف وئامانجن.

قسەکەرێکی کارگەکە دەڵێ کە ئەو جمووجۆڵ و جێگۆڕکێ یە پێویست و زەروور بووە بۆ دڵنیاکردنەوە لە گەشەی بەردەوام و درێژماوەی کەسب وکارەکەمان لە بەریتانیا. بێگومان پێویست بووە لەڕوانگەی بەڕێوەبەرانی کارگەکەوە کە پارێزەرانی بەرژەوەندی سەرمایەن، بۆ پاراستنی ئاستی قازانج کێشە نیە بەیان بێکارکردنی سەدان کرێکار بەڵام دەرکردنیان زەروورە بۆ ئەوەی ئاستی کەسب وکاریان نەک تەنها وەک خۆی بمێنێتەوە بەڵکو دەبێ هەرلەزیادبوون دابێت، ئەگینا بە زەرەرو زیان لەقەڵەم دەدرێ بەلای بەرژوازی یەوە.

کۆی ٣٥٥ کرێکاری ناو کارگە و ٢٥ کاری کرێکاری گواستنەوە کارەکانیان لەژێر هەڕەشەدان. گراهام مۆریس ئەندام پەڕلەمانی ئیزنگتن ئەم ڕایگەیاندەی وەک زەربەیەکی گەورە لەقەڵەم دا بۆ ناوچە کە. بەڵام لەڕاستیدا زەربەیەکی گەورەیە لەژیان وگوزەرانی ئەو سەدان کرێکارە بە بێکارکردنیان.

سەرچاوە: میترۆ ی لەندەنی

٦ی مارسی ٢٠١٧
-______________

مانگرتنی کرێکاران بۆ داواکانیان

خاوەنی سەذرن ڕەیڵ دانی پیادادەنێ کە خزمەتگوزاری ئاسایی گواستنەوەی هێڵی شەمەندەفەری سەذرن ڕەیڵ تاکۆتایی ٢٠١٨ دەست پێناکاتەوە.
ئەمڕۆ خاوەنی سەذرن ڕەیڵ دانی بەوەدانا کە خزمەتگوزاریە ئاسایی و نەرماڵەکان دەگونجێ دووبارە نەگەڕێتەوە بۆ تۆڕی هێڵی شەمەندەفەر کە مانگرتنەکان شڵی کردووە تا کۆتایی ساڵی ٢٠١٨. کە ئەمەش بەپێ ی ئەم ڕۆژنامەیە خەڵکی هامووشۆکەرانی بێزار و تووڕەکردووە.

سەرۆکی تەنفیزی گروپی (گۆ ئەهێد) دانی پیدادەنیت و دەڵێت کە هیچ کۆتاییەک لە ئاسۆ دا بەدی ناکرێ بۆ ئەو مشتوومڕە دوورودرێژ و بەردەوامەی کەلە نێوان کرێکاران و دەزگای بەڕێوەبردن دا هەیە. سەهمەکانی ئەم کۆمپانیایە بە ڕێژەی لەسەدا ١٤ دابەزیوە پاش هۆشدارییەکانی گروپی (گۆ ئەهێد). ئەم تۆڕی شەمەندەفەرە لەمانگی پێشوودا بە خراپترین هێڵی خزمەتگوزاری ناوزەد کرا و بەبڕی ١٥ ملیۆن پاوەند لە قازانجی ئەمساڵی هێڵەکە دراوە. ئەو دانی پیانا کە پێشکەوتەکان لە گفتووگۆکان زۆر هێواشن، و هێشتا قسەوباس دەکەن لەسەر ئەو کێشەو مەسەلانەی مانگی حوزەیران ی ساڵی ڕابردوو.

خاوەن سەرمایە و کۆمپانیاکان لەم هەواڵە زۆر تووڕە و نیگەرانن کە ئاسایی بوونەوەی خزمەت گوزاریەکانی سەذرن ڕەیڵ. هێشتا خزمەتگوزاریەکان وەک خۆی نیە هەر لە چەند هەفتەی ڕابردووشدا گەرچی خزمەتگوزاریەکانی ئەم هێڵی شەمەندەفەرە دەستی پێکردەتەوە بەڵام ڕۆژانە بەلانی کەمەوە ٢٠ قیتار گەشتەکانیان ئیلغا کراوەتەوە (کانسڵ کراوە) لە کۆی ٢٥٠٠ گەشت کەم بۆتەوە بەنیسبەت جارانەوە کە لەکاتی ناڕەزایەتی و مانگرتنەکاندا ڕۆژانە ٦٠٠ گەشت ڕادەگیردرا و نەدەکرا بەڵام تا چەند هەفتە لەمەوبەریش کە مانگرتنەکان کەمیش بۆتەوە وەیا بەهۆی دەستپێکردنەوەی گفتووگۆ ی نێوان سەندیکاکان و بەڕێوبەرایەتی سەذرن ڕەیڵ ڕەوە کەم بۆتەوە بۆ تەنها ٢٠ گەشت لەڕۆژێکدا. کەواتە گەشتە ڕۆژانەکان هێشتا ئاسایی نەبوونەتەوە. ئەم هەلومەرجە بەردەوام دەبێت وەک بەڕێوبەرانی هێڵەکە ئاماژەی بۆدەکەن تاکۆتایی ساڵی ٢٠١٨ دەخایەنێ. پێش بینی مانگرتنی تردەکرێ لەچەند هەفتەو مانگی داهاتوودا ئەگەر وەزع وبارەکە بەچارەنەکراوی بمێنێتەوە.

هێڵی سەذرن ڕەیڵ ڕۆژانە لەلایەن ۳۰۰،۰۰۰ کەسەوە بەکاردێت لە ناوچەکانی (سەسێکس، ساری، باشوری لەندەن)ەوە و بەهۆی چارەسەرنەبوونی کێشەی نێوان ئیتحادیەی (ئار ئێم تی) و بەڕێوەبەرایەتی سەذرن ڕەیڵەوە لەماوەی ساڵی ڕابردووەوە ۲۹ رۆژ مانگرتن ئەنجام دراوە وە لەنێویاندا داخستنی تەواوەتی هێڵەکە بەماوەی ۳ رۆژ لەمانگی دیسەمبەری ساڵی رابردوو.

سەرچاوە: میترۆی لەندەن
بەروار: ۵ مارسی ۲۰۱۷

نیو ملیۆن ژنی گەنج و لاو بێکارن لە بەریتانیا
ژنن و گەنج ولاون و فەرامۆش کراون

وەزعی ژنانی بەریتانیا لە زاری میدیا و رۆژنامەکانی بەریتانیاوە

رۆژنامەی دەیلی تەلەگراف ی ئەمڕۆ ۸ی مارسی ۲۰۱۷ بەم شێوەیە باس لە ڕەوشی ژنانی گەنج و لاو دەکات لەکۆمەڵگای بەریتانیادا.
زیاتر لە نیوەی ژنانێک کە لە بەریتانیا دەژین ئەمڕۆ ترسی ئایندەیان هەیە وە ئەمەش زۆرئاسانە هۆکارەکەی بزانرێ. بەپێ ی سەرژمێرییەکی سەراسەری کە لەمانگی شوباتی ئەم ساڵ دا ئەنجام دراوە نیشانی دەدات کە ئەگەرچی ژنانی سەرکار هەن بەڵام ژمارەیەکی زۆربەرچاو زیاتر لەئاستی تێکڕا (معدل) دوورن لەبازاری کار و کارکردنەوە.

هەربەپێ ی ئەم رۆژنامەیە زیاتر لە ۵۰۰،۰۰۰۰ ژنی گەنج ولاو بێکارن ئەگەرچی بەڵگە لەبەردەست دایە کە زۆرینەی زۆریان بەدوای کاردادەگەڕێن. وە بە ووردکردنەوەی ئەو ژمارەیەی سەرەوە ئەم لێکۆڵینەوە سەرژمێری یە بە بەڵگەوە دەیخاتە ڕوو کە ۲۲۱هەزار ژنی لاو بێکارن و ۳۵۱ هەزار ژنی تریش لەڕووی ئابووری یەوە ناچالاکن واتە لەخانەی ناچالاک دانراون لەڕووی ئابووری یەوە. ژنانی ناچالاک لەڕووی ئابووری یەوە زاراوەیەکە بەکاردەهێنرێ بۆ ئەو ژنانەی کەلەسەر کۆمەک ویارمەتییەکانی دەوڵەت دەژین و بێکارن و دابڕاون لەبازاری کار. وە ئەم ژمارەیە نە لەبەرخوێندن دان وە نە ڕاهێنانیان پێدەکرێ بۆ ئامادەکردنیان بۆ چوونەسەرکار، کە ۷۰ هەزار زیاتر لە ژمارەی پیاوان پێک دەهێنن.

دکتۆر کارۆڵ ئیستن کە سەرۆکی تەنفیزی دەزگا وڕێکخراوی ژنانی لاوە

تەئکید دەکاتەوە کە ئەم ووڵاتە لەحاڵەتی ئینکاری کردن دایە لە وجودی قەیرانێک کە ژنان ڕووبەڕووی دەبنەوە. ئەمە ووتەی کەسێکە کە لەم بوارەدا کاردەکات وپسپۆڕە و گەیشتۆتە ئەو ئەنجامگیری یە کە بۆرژوازی دان نانێ بە بوونی قەیرانێک کە بوون و وجودی دەرەکی و واقیعی هەیە لە کۆمەڵگادا و داتاکان بوونی دەسەلمێنن لەکاتێکدا دەسەڵاتی سەرمایەداری خۆی لە بوونی ئەو قەیرانەش دەدزێتەوە و دانی پێدانانێت. کە ئەمە بۆ خۆی کارەساتێکی ترە.
میدیاکان ناوبەناو بڵاوی دەکەنەوە کە ئاستی بێکاری هاتۆتە خوارەوە بەڵام ڕاستیەکان ناخوێننەوو سەبارەت بەو چارەنووسەی کە ژنانێکی لاوی زۆری کۆمەڵگای ئەمڕۆی بەریتانیا ڕووبەڕووی دەبێتەوە.
سەبارەت بە (سەنتەری کاریابی/ جۆب سەنتەر) تەنها لەسەدا ۱۹۹ی ئەوژنانەی کەهاتوون بۆ ئەم سەنتەرانە یارمەتی دراون لە پەیداکردنی کاردا بەڵام لەسەدا ٥٩ ی ئەو ژنانە هەستیان بەشەرمەزاری وتەریق بوونەوە کردوە بە پەیوەندیکردنیان بە جۆب سەنتەرەوە، وە ٦٨% ی ئەوژنانە ئەزموونیان لەو سەنتەرانەدا بە پێ لە فشار و زەخت ناودەبەن وە ڕێژەیەکی تریش لەوژنانە دەڵێن کە بە ئازیان پێ دەکرێ لەو سەنتەرانەدا.

یەکێک لەدەرهاویشتەکانی ئەم قەیرانە ئابووریەی ئێستا بەریتانیای پێوە دەنانێ کاریگەری ڕاستەوخۆیەتی بە سەر ڕەوشی ئابووری ژنان لە زیاتر بێکارکردنیان و زۆرتر چوونەدەرەوە لە بازاری کار بەهۆی دووگیان بوون بێت یا بەخێوکردنی منداڵەوە بێت، بازار کەمتر ئەوژنانە لەخۆی دەگرێ و زیاتر وزیاتر دووریان دەخاتەوە لە بەرهەمهێنان و بازار.
سەرچاوە: دەیلی تەلەگراف

بۆریس جۆنسن وەزیری دەرەوەی حکومەتی پارێزگاران لە بەریتانیا دەڵێ:
دەبێت خەڵک ناڵە ناڵ و پرتەوبۆڵەی لێنەیەت.

بۆریس جۆنسن، هۆشداری دەدات بە خەڵک کە نابێ ناڵەناڵ وپرتەوبۆڵە بکەن لەبارەی وەزع و بارودۆخی دونیا.
بەڕێز جۆنسن دەڵێ هەندێ کات کە دەبیستم خەڵکی منگە مینگ وپرتەوبۆڵەیان دێت کەمێک سەبرم لێدەبڕێ. ئەم قسانەی لە ناوجەرگەی لەندەن دا کرد بۆ بەڕێوەبەرانی کۆمپانیا و کارگە گەورەکان. ئەمە لەکاتێکدا چاوەڕوانی لێدەکرا کە قسەوباس بکات لەسەر وەزعی فەقر و نەهامەتیەک کە خەڵک تووشی بووە بەهۆی برێگزتەوە (هاتنەدەرەوەی

بەریتانیا لە ئەوروپای یەکگرتوو دا). جەنابی جۆنسن داوادەکات کە خەڵک نقەی لێنەیەت لەکاتێکدا هەڵاوسان تەواو کاریگەری داناوە لەسەر باری گوزەرانی خەڵکی، بەرزبوونەوەی نرخی شمەک وخواردەمەنی وجل وبەرگ لەلایەک و بەرزبوونەوەی بەردەوامی کرێی خانوو و خزمەتگوزاریەکانی تایبەت بە ماڵ و خانوو ئەمانە هەمووی بەلایەک و بڕینی کۆمەک ویارمەتیەکان بۆ لاوان وپەککەوتەو پیرسالان بەلایەکی ترەوە. هەروەک گاردیانی ٦ ی مارسی ٢٠١٧ بە تایتڵێکی گەورە دەنووسێ ودەڵێ:

“بڕینی کۆمەک ویارمەتیەکانی کرێی خانوو،لاوان دەخاتە بەر مەترسی بێ خانە ولانەبوونەوە” بەپێ ی ئەم ڕێنمایی وڕێسا نوێ یانە لاوانی تەمەن ١٨ ساڵ تا ٢١ ساڵ ناتوانن داوای کۆمەک ویارمەتی بکەن لە دەوڵەت بۆ یارمەتیدانیان لە کرێی خانوو ئەمەش مەترسی یەکی گەورەیە بۆ ئەو لاوانەی تازە دەیانەوێ هەنگاوی یەکەمی ژیانیان بنێن بە بەرەو سەربەخۆبوون و پشت بەخۆبەستن . بەم بڕینی کۆمەک ویارمەتیە لاوان زۆربەیەکی گەورەیان پیدەکەوێ لەجیاتی دەست گرتنیان بە بەرەو پێشبردنیان بەپێچەوانەوە ئومیدەکانیان لەگۆڕ دەنێن و ناچاردەکرێن دووبارە بگەڕێنەوە بۆ ماڵی باوک ودایکیان و پشت بەستنیان پێیانەوە کە ئەوانیش ناتوانن چیدی یارمەتییان بدەن بەهۆی بڕینی یارمەتی پەککەوتەیی و فشارەکانی تری ژیانی رۆژانەیان لە بەرزبوونەوەی کرێ و شتوومەک بەگشتی.

ئەمانە و بەرزبوونەوەی نرخی غاز وکارەبا و بەنزین و تەلەفۆن . بەرزبوونەوەی نرخی شمەک لەمەدا نەوەستاوە بەڵکو تەئمینی ئۆتەمبیلیشی گرتەوە کە بەشێوەیەکی بەرچاو بڕیاریان داوە بەرزی بکەنەوە. لەکاتێکدا نە مووچە زیاد دەکرێ ونە هەقدەستی رۆژانە زیادکراوە بەڵکو نرخی قیتار وشەمەندەفەر وهاتووچۆ زیادی کردوە. کە ئەمانە هەمووی کاریگەری زیادیان هەیە لەسەر ئاستی ژیان وگوزەرانی خەڵک. بەڵام جەنابی بۆریس جۆنسۆن هۆشداری دەدات و دەفەرموێ کە خەڵک نابێ پرتەوبۆڵە ی بێت.

سەرچاوە: ئیڤنینگ ستانداردی لەندەنی ٢٨ی شوبات و گاردیانی ٦ی مارسی ٢٠١٧

٦ی مارسی ٢٠١٧